

KÉT MÁRTÍR E

SÁGVÁRI ENDRE

A munkásifjúság tanítómestere és nagy vezetője a magyar függetlenség hős harcosát, a Magyar Kommunista Párt vezető tagját 1944 július 27-én a csillaghegyi Gestappó csendőrnnyomozói meggyilkolták. Mozgalmi munkája közben a Horthy csendőrnnyomozók négy pribékje. Ságvári a négy véreb közül hármat tűzharc közben leterített, de több lövés őt magát is halálra sebezte.

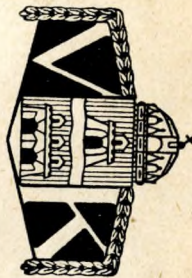
Ságvári Endrét a szocialista munkásmozgalom nevelte. Nagy tanítója, harcos vezetője volt a magyar munkásifjúságnak. 1913-ban Budapesten született, polgári családból származott, de tanulmányai, igazságérzete és szabadság-szeretete korán az elnyomottak mellé állítja. Egyetemista korában a haladó diákmozgalom egyik vezetője és már itt kitűnik ragyogó képességével, páratlan szervező erejével, szónoki tehetségével, bátorságával. Egyetemi évei után azonnal csatlakozik a munkásifjúság mozgalomához és rövidesen annak vezető szervében, az országos ifjúsági bizottságba kerül. Ekkor már a Kommunista Párt tagja. Nyilasmozgalom nagy előretörésének idején sokan a megalkuvás, a hátrálás politikáját képviselték a nyilas erőszakkal szemben és visszariadtak minden éles összecsapástól. Ságvári elvtárs nem az ilyen megalkuvók közé tartozott. Tisztán látta, hogy a náciizmus és a nyilasmozgalom az ország pusztulását jelenti és nem meghátrálni kell a náci brigantik és nyilas hazaárulók elől, hanem útésre, még keményebb útéssel kell válaszolni. Önfeláldozó hősiességgel harcolt a proletariátus és az egész magyar nép veszett ellensége: a Hitler-fasizmus ellen.

A munkásszervezetek védelmében már 1937-ben harcra vezette a munkásifjúságot, a nyilasok Tompa-utcai bűntanyája ellen. Ő maga vezet a rohamot, amelynek során az ifjúmunkások puszta kézzel széjjelverik Kémery Nagy Imre terrorbandáját. Horthyék rendőrsége futni hagyja a nyilasokat, de lecsap az ifjúmunkásokra. Közel 100 ifjú szabadságharcost tartóztatnak le és vadállati kegyetlenséggel kínozzák őket. Schweinitzerék pribékjei. Horthy bírósága nyolchónapi börtönnel sújtja, mert megmutatta az egész nemzetnek: ököllel kell fizetni a nyilasoknak árulásuk bérért.

Alig hogy kiszabadult, újjult erővel lát neki a küzdelemnek. Fáradhatatlanul, kora hajnaltól késő éjszakáig dolgozik, szervez, tanít. Vezetése alatt az ifjúsági mozgalom hatalmas arányú fejlődésnek indul. Ennek köszönhető nagyrészt, hogy az ifjúmunkások tömegeit a fasiszta szellem nem tudta megfertőzni. A munkásifjúság egységének megteremtése mellett fáradhatatlanul dolgozik a parasztfjúsággal való kapcsolat kimélyítésére. Évenként megszervezte Szent István napján a parasztfjók országos találkozóját. Illegális kapcsolatot tartott fenn a vidékkel, szervezőket küldött, levelezett velük és szemináriumot szervezett számukra. Amikor az ország függetlensége közvetlen veszélybe került, Pártunk irányítása mellett teljes erővel nekilát a függetlenségi mozgalom szervezésének. Megszervezi 1941 október 6-án a Bathyány emlékmécsésnél a munkás-paraszt és értelmiségi ifjúság első közös akcióját és tüntetését a magyar függetlenség ügye mellett. De ő volt az egyik főszervezője az 1941 halottaknapra nagy tüntetésnek a Kossuth-mauzoleumnál és az 1942 március 15-iki Petőfi-téri tömegdemonstrációnak is, amelyekben először lép fel egységes harci frontban az ország három nagy dolgozó rétege: a munkásság, parasztság és értelmiség, hogy tiltakozzék a háború ellen és tüntessen a függetlenség és béke mellett.

Horthyék 1942 tavaszán lecsapnak a függetlenségi harcot vezető Kommunista Pártra.

Ságvári elvtárs bujdosásba kényszerül, de nem azért bujdosik el, hogy bőrét mentse, hanem, hogy Pártjának célkitűzéseit a dolgozó nép szabadságának az ügyét tovább vihesse a saját posztján. Az első pillanattól kezdve egy ideig mint a Párt területi bizottságának a tagja, fáradhatatlanul és vakmerően szervezi, építi a pártot, a függetlenségi mozgalmat. Minden csendőrségi nyomozónak zsebében a fényképe, de ő dacolva minden veszéllyel, reggeltől estig az utcákat rojja, egy nap 10-15 illegális találkát is lebonyolít. 1943-ban megszervezi az ifjúsági ankét-mozgalmat és munkája nyomában megindul a harc a németek és lakájaik ellen. Lebukott a Párt nyomdája, Ságvári elvtárs rövid idő alatt új nyomdát szervez és elhossa a nyomda felszerelését a veszélyessé vált helyről. Ságvári elvtárs ólom betűkkel, nyomdai alkatrészekkel tele, roppantsúlyú hat bőröndöt napokon át egyik lakásból a másikba cipeli, amíg a párt nyomdájának megfelelő helyet talál. Nem volt lakása. Estéről-estére másut kénytelen aludni. Olyan volt saját hazájában, mint az üldözött vad. A derű, az optimizmus egy pillanatra sem hagyta el. Olyan emberek-nél lehetséges ez csak, aki összeforr, eggyé vál népével, akinek törhetetlen hitet ad ügye igazának és győzelmének biztos tudata. Igazi izzig-vérig kommunistánál lehetséges ez csak, olyannál, amilyen Ságvári Endre volt. **Lánczi János**

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: <i>Lánczi János</i>		Cím: <i>Ságvári Endre és Horthyék</i>		Forrás: <i>1949. 11. 22. HVG</i>		Hely: <i>Ságvári Endre</i>	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)	Helyszám	Személy	Oszályozás	
						92	

Horthyék: Ezt cíttel Ságvári E. haláláról rövid táblázat.

Székesfővárosi házi nyomda 1956 - 8891